

roc van
twente

“the road
ahead...”

terug- en vooruitblik
ondernemerslab
roc van twente

roc van
twente

ondernemerslab

Inhoud	
Voorwoord	3
Wat wij doen: een overzicht	4
Bereikt in de afgelopen vier jaar	10
Voor studenten	12
Voor ROC van Twente	16
Voor de regio Twente	18
Over de grenzen	19
Tips & Tops	21
Ambities	24
Uitvoeringsagenda	25

Voorwoord

Ondernemend onderwijs is in de eerste plaats een kwestie van 'gewoon doen'. De handen uit de mouwen steken in plaats van achterover leunen. De ambitie van Ondernemerslab is het stimuleren van dit type gedrag bij studenten en medewerkers vanuit nieuwsgierigheid, verbinding en inspiratie. Daarbij staat het aanwakkeren van talentontwikkeling en innovatie binnen en buiten de organisatie centraal.

Dit document bevat een terug- en vooruitblik in de vorm van een strategie die is opgesteld op basis van de expertise van het team en de nieuwe strategische koers. Wij hebben voor onze ambities de input opgehaald bij docenten, studenten en strategische partners. Uit de gesprekken blijkt dat er binnen de organisatie waardering is voor de bestaande rol van Ondernemerslab als een onafhankelijke, ondersteunende dienstverlener die de samenwerking aangaat, meedenkt over en vooral ondersteunend en faciliterend is met betrekking tot ondernemend onderwijs.

Tegelijkertijd vragen verschillende bewegingen binnen én buiten de organisatie om doorontwikkeling. Zoals een toename van het aantal ondernemende studenten, meer vraag naar expertise rondom ondernemend onderwijs en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Steeds meer bedrijven vinden naast vakkennis ondernemende skills belangrijk. Om dit te ondersteunen wil Ondernemerslab haar positie als expertisecentrum uitgebreider gaan inzetten. "Verrijk en ondersteun het bestaande onderwijs met jullie expertise over ondernemerschap", is een veelgehoorde oproep van onderwijsteams en studenten.

De geformuleerde ambities en speerpunten geven concreet vorm en inhoud aan de strategische koers van ROC van Twente: verbindend & grensverleggend. Vanuit de houding 'gewoon doen' is het de ambitie van Ondernemerslab om een ondernemende bijdrage te leveren aan ROC van Twente en de regio Twente.

Fokke Veenstra

Jan Groothuis

“De plek waar we alle opleidingen van ROC van Twente helpen om meer ondernemerschap in de opleidingen te krijgen.”

Trudy Vos

Bestuursvoorzitter ROC van Twente

Wat wij doen: een overzicht

- **Coachen van studenten op het vlak van ondernemendheid en ondernemerschap.** Bij Ondernemerslab werken specialisten op het gebied van o.a. marktanalyses, marketing en communicatie, financiën, strategie en sales, onderwijsontwikkeling- en implementatie op het vlak van ondernemendheid/ ondernemerschap en persoonlijke (transformationele) coaching.
- **Aanjagen en faciliteren van netwerken waar (student) ondernemers elkaar ontmoeten en ondersteunen,** zoals Startup Café, Business Boost, B-COS Businessclub, Vakman ondernemer, etc.
- **Advisering en praktische ondersteuning van docenten, begeleiders en leidinggevenden** van de beroepsopleidingen met betrekking tot ondernemerschapsonderwijs in brede zin evenals de integratie ervan met regulier onderwijs.
- **Professionalisering** van leidinggevend en onderwijsgevend personeel in het kader van ondernemendheid en ondernemerschap.
- Vanuit het netwerk **verwijzingen naar externe specialisten** met betrekking tot alle facetten van ondernemerschap en ondernemend onderwijs.
- **Samenwerkingspartner** intern met diverse dienstverleners zoals Toptraject, Hub, Sportbureau, BuroC, Skills Heroes, Meiden in de techniek, Loopbaancoaches, etc.
- **Intermediair** tussen ROC van Twente en externe partners, zoals overige onderwijsinstellingen, Twentse gemeenten, ROZ, Provincie Overijssel en andere samenwerkingsverbanden zoals MKB-Twente en O2lab Twente.

Een voorbeeld: het Start-Up Café en de Business Boost

Vanuit het onderwijs, keuzedelen, collega's én klasbezoeken worden ondernemende studenten uitgenodigd om naar het Startup Café te komen. Het Startup Café wordt elke 14 dagen op vrijdagmiddag georganiseerd door Ondernemerslab (Gieterij Hengelo).

Op basis van de eerste gegevens en gesprekken wordt er een indeling gemaakt of een student nadere gesprekken of individuele begeleiding nodig heeft of wordt toegelaten tot de Business Boost.

Als studenten nog niet echt aan het ondernemen zijn, wordt in de Business Boost een basis ontwikkeld. Business Boost basis is een programma gericht op het BMC, klantenprofiel, klantenwerving en financiën, zodat studenten ook ondernemer gaan worden. Business Boost basis is gericht op écht omzet maken, die eerste factuur versturen en incasseren en de eerste btw-aangifte indienen. De ondernemende studenten worden ook geïntroduceerd bij de ROC Businessclub.

Op het moment dat ondernemende studenten gaan ondernemen, hun idee in de markt zetten, klanten benaderen en omzet maken gaan ze over naar Business Boost midden-gevorderd. Business Boost midden-gevorderd is gericht op de groei van de onderneming en de ondernemers zijn volwaardig lid van de B-COS Businessclub en komen met hun logo in Ondernemerslab aan de wand.

Zodra studenten tegen het einde van de schoolloopbaan aan zitten en daadwerkelijk besluiten om fulltime te gaan ondernemen, in hun eigen levensonderhoud willen gaan voorzien maar nog geen volledig ondernemersloon verdienen, worden de ondernemers geplaatst in Business Boost expert. De ondernemers worden aan een (externe) bedrijfscoach gekoppeld en komen in aanmerking voor de startversneller.

Het Business Boost programma is gebaseerd op het Europese EntreComp Framework en voldoet daarmee aan de ondernemende normering volgens de Europese Commissie.

dit artikel is overgenomen uit TOM, Twents Ondernemers Magazine van oktober 2022

"HOEZO MIDDELBAAR?"

Ondernemerslab kneedt MBO'er tot ondernemer

Waardeert het bedrijfsleven MBO-studenten wel voldoende? Ziet de ondernemer een MBO-stagiair als een volwaardige kracht of om in stage-verband 'een klusje' uit te voeren. Dat laatste komt nog te veel voor, vindt Bartjan Groothengel, docent keuzedelen aan het ROC van Twente: "Ze krijgen dan vanuit het bedrijfsleven een opdracht. Maar meedenken, dat wordt niet gevraagd." Het Ondernemerslab van ROC Twente brengt daar verandering in en zet MBO-studenten op een podium.

Jesse Wissink is zeventien jaar, maar heeft als ondernemer in de wereld van de digitale media, inmiddels de nodige praktijkervaring opgedaan. "Je kunt niet overzien wat er allemaal op je afkomt als je voor jezelf begint. Kwartaalaangiftes? Daar heb je nog nooit van gehoord." De eenpitter is nu derdejaars mediavormgeving op het ROC en wist al voor hij aan de opleiding begon dat

hij zelfstandig ondernemer zou worden in dit vakgebied. "Ik was vijftien en werkte parttime in de horeca. Maar eigenlijk wilde ik werk doen dat gerelateerd was aan mijn opleiding." Vanuit de opleiding was er weinig informatie over ondernemen, maar dankzij de Week van het Ondernemen, een initiatief van het Ondernemerslab, kreeg Jesse een pitchtraining en een bedrag om zich in te

schrijven bij de Kamer van Koophandel. En niet in de laatste plaats ondersteuning van de adviseurs van Ondernemerslab. "Via mijn moeder kreeg ik een eerste opdracht voor een ontwerp; toen is het gaan draaien." Jesse en zijn bedrijf Wizzinc zijn een schoolvoorbeeld wat het Ondernemerslab de ROC-studenten kan bieden, zegt Bartjan Groothengel: "Een ondernemende houding,

"De uitvoering van de innovatie ligt bij de MBO'er"

proactief zijn en ambitie hebben. En het gaat niet alleen om ze voor te bereiden op een eigen bedrijf, maar om ondernemend te denken. Iedere ondernemer wil immers ondernemende medewerkers. Daarnaast is het aantal zzp'ers explosief gegroeid. Daar zien onze studenten ook kansen. Kansen die mede door ons Ondernemerslab gerealiseerd kunnen worden."

Beroepen van de toekomst

Nieuw is het Ondernemerslab niet; tien jaar geleden ontstond op het Twentse ROC een initiatief om studenten voor te bereiden op ondernemerschap. "Maar tien jaar geleden verschilt met het nu", zegt Willem Habers, die zijn ervaringen als marketeer, pr-man en presentaties inzet voor de studenten: "Wat we nu doen is mensen opleiden voor de beroepen van de toekomst. Niet alleen in ondernemerschap maar ook in vakmanschap. Tien jaar geleden was er nauwelijks vraag naar vakmensen die zonnepanelen konden installeren. Nu komen we ze tekort." De studenten die deelnemen in het Ondernemerslab zijn een afspiegeling van de bevolking van het ROC, zegt Groothengel: "Techniek, bouw, retail, meubelmakerij. Een van de studenten is zelfs met een foodtruck gestart. Ze komen dus uit alle hoeken. En ja, het zijn de krenten uit de pap die echt door willen." Hij vervolgt: "Overigens zijn we er niet alleen om ondernemers te kweken. Ondernemend zijn, een proactieve houding aanleren, dat is even belangrijk. Niet iedereen wil voor zichzelf beginnen. Ze zoeken een baan, anderen willen doorstromen naar het HBO. In al die gevallen is het Ondernemerslab bereid jou daar bij te helpen."

Logische keuze

Dat het ROC van Twente die taak op zich neemt, leidt tot succes. Dat geldt ook voor Sophie ten Hartog die de opleiding Schoonheidsspecialiste volgde. De 21-jarige Almelse was al op jonge leeftijd in de weer met nagellak en mascara; het ROC was daarom een logische keuze, vertelt ze: "Ik vond dat geweldig. >>

Bartjan Groothengel.

Bovendien wilde ik zelfstandig zijn, mijn eigen studio. Dat is Go Glow! Beauty and Nails geworden." Ze begon in 2017 bescheiden met het zetten van nagels in de ouderlijke huiskamer en verhuisde in 2019 naar de schuur. "Daar kreeg ik mijn eigen plek en dat was nodig: het ging van kwaad tot erger, want afgezien van de corona-periode, liep het prima. Eind 2020 ben ik afgestudeerd en ingeschreven als bedrijf bij de KvK. Begin maart van dit jaar ben ik verhuisd naar een mooi pand in de Almelse Boddenstraat en heb nu zelfs twee stagiaires." Alle lof gaat wat Sophie betreft uit naar het Ondernemerslab: "Ze kijken

"Je moet talent niet ophangen aan de opleiding maar aan ondernemerschap"

naar wat je wilt bereiken, er is een bedrijfscoach, ze helpen bij een ondernemersplan." En niet in de laatste plaats het netwerk van studenten, vervolgt zij: "Het Start-Up Café en de Business Boost zijn belangrijk. Hier ontmoet je veel studenten en kun je met elkaar sparren. Je komt er met grote bedrijven in contact en dus ook met inzichten van andere ondernemers." Net als Jesse werd Sophie geconfronteerd met de lusten en lasten van het ondernemerschap: "Waarom zou je het niet doen, ondernemer worden? Maar dan krijg je ook te maken met vaste lasten, de huur, BTW. Daarover moet je vooraf wel nadenken." Niettemin, Sophie is gelukkig. De agenda is 'strak vol', ze gaat binnenkort naar een eigen woning. En de volgende stap? "Dan denk ik aan nieuwe behandelingen en een stagiaire erbij, zodat ik kan focussen op een groter pand met sauna en wellness. Dat is nog een lange weg, maar als je blijft staan groei je ook niet verder."

Groeiende markt

Inmiddels worden via het Ondernemerslab driehonderd studenten begeleid in ondernemerschap en een ondernemende attitude en natuurlijk in die proactieve houding. Vooralsnog een nagenoeg te verwaarlozen aantal in vergelijking met de 14.000 MBO-studenten, maar daar leidt het enthousiasme van Groothengel en Harbers niet onder. "Vergeet niet dat zestig procent van ons MKB een MBO-opleiding heeft: mensen met dat ondernemende gedrag dat wij met onze negen collega's in het team proberen over te brengen op de huidige MBO-studenten. Als vijf procent van onze studenten via het Ondernemerslab gaat ondernemen, praat je al over duizend potentiële MKB-ondernemers." Eraan toevoegend: "We zijn, net als ondernemers, nog niet tevreden. Het aantal moet groeien want de markt groeit ook. Daarom willen we het Ondernemerslab in de colleges nog meer bekendheid geven."

Voor Willem Habers speelt er niet zoiets als een imagokwestie: "HBO'ers, het hebben van een academische graad, telt, maar vergeet niet dat wij hier de jongens en meiden opleiden die niet lullen maar poetsen. De installateurs, de metselaars en timmermensen. Ja, het fundament van de economie."

Een vliegende start

Rob Postma, businesssteamdirecteur van financieel specialist Countus, heeft niets met imago's: "Sterker nog: ik heb net zo graag een MBO-student als stagiaire. De reden is dat het studieniveau slechts een label is, het gaat namelijk om gedrag en een goede houding. MBO'ers hebben dat en komen daarom goed terecht." Postma geeft vanuit zijn passie voor het accountantsvak gastlessen voor het Ondernemerslab. Een goed instrument om MBO'ers voor te bereiden op het grote werk, zegt hij: "Wat ze bij het Ondernemerslab willen is de student de kans geven op een vliegende start. Wat ik in de praktijk zie is dat die studenten superslim zijn, goed met de handen kunnen werken en sociaal ook goed in elkaar zitten. Wat ontbreekt zijn ondernemersskills en daarin kan ik als coach een bijdrage leveren." De Countus-directeur vindt dat het Ondernemerslab meer bekendheid moet krijgen: "In Twente mogen we best weten welke potentie op het ROC zit. Als ik kijk naar onze relaties, dan zijn dat voor een groot deel ondernemers met een MBO-opleiding. Veel aandacht gaat altijd naar Saxion en de UT. Maar je moet talent niet ophangen aan de opleiding maar aan ondernemerschap. Als een student meubelmaker de talenten heeft om ondernemer te worden, dan is het zonde om hem of haar aan een productielijn in een fabriek te zetten", aldus Rob Postma.

Wisselwerking

Ruben van den Burg is evenals Postma gastdocent voor het Ondernemerslab. Van den Burg is succesvol met zijn bureau SalesPrikkel, dat professioneel advies geeft op het terrein van sales en ondernemen. Zijn ervaring en kennis deelt hij met MBO-studenten: "Ik breng wat, maar ik haal ook iets. Die jonge generatie staat namelijk anders in het leven dan de generatie waar ik uit kom. Er is een wisselwerking en die feedback is voor mij leerzaam. Kijk, toen ik achttien was, was ik niet bezig met plannen voor een onderneming. De generatie van nu is daar veel vrijer in. Mijn bijdrage aan dat ondernemerschap is vanuit mijn eigen passie: de student leren dat het allemaal buiten de school gebeurt, daar liggen je idealen, daar zijn je klanten."

Sophie ten Hartog.

De salesspecialist maakt zich zorgen over het aanzien van de MBO'er: "Daar moeten we wel wat aan doen: die MBO-studenten hebben meer in hun mars dan wordt aangenomen. En hoezo 'middelbaar'? De kracht zit in de potentie om ondernemend te zijn. We moeten in Twente veel meer uit die MBO'er halen." Het zijn woorden die Bartjan Groothengel tot slot als muziek in de oren klinken: "Daarom juist willen we met het Ondernemerslab een podium bieden aan de MBO'ers en zorgen dat ze trots kunnen zijn. Daar hebben ze recht op, want we praten allemaal over innovatie, maar vergeten vaak dat de uitvoering van die innovatie bij de MBO'er ligt!"

Imago, een podium; voor mediadesigner Jesse telt ook dat hij met zijn bedrijfje een inkomen verdient dat hoger is dan zijn kameraden die in de horeca werken of vakken vullen. En daarvan kan hij zijn moeder ieder jaar met Moederdag een forse boeket bloemen geven... 🌸

Jesse Wissink.

Bereikt in de afgelopen vier jaar

Ondernemerslab bestaat uit een klein kernteam van professionals met een groot hart voor de ondernemende student.

In 2018 was de uitdaging nieuwe diensten te ontwikkelen, waarmee ROC van Twente een positieve bijdrage levert aan ondernemende studenten.

Wat ooit begon als wat losse activiteiten in het kader van ondernemerschap is uitgegroeid tot een volwaardige en ondersteunende dienstverlener die fungeert als vliegwiel voor ondernemend onderwijs binnen ROC van Twente.

De volgende ambities waren destijds opgesteld:

- ondernemerschap van mbo-studenten ondersteunen en faciliteren;
- meer aandacht voor ondernemend onderwijs in de opleidingen van ROC van Twente;
- ondernemerschap maakt deel uit van het loopbaangesprek van studenten en medewerkers;
- ROC van Twente draagt actief bij aan de ontwikkeling van de (EU)regio Twente;
- ontwikkeling van Ondernemerslab als platform om de doelstellingen in het kader van ondernemendheid en ondernemerschap te behalen.

Terugkijkend op deze periode kan worden geconcludeerd dat de werkzaamheden die zijn verricht hebben geleid tot een toename van begeleiding van veelal startende studentondernemers én ondernemend onderwijs binnen de opleidingen.

De afgelopen vier jaar zijn flinke stappen gezet om ondernemend onderwijs op de kaart te zetten binnen de organisatie. Hierna volgt een korte en samenvattende weergave van de resultaten op de drie belangrijkste werkterreinen van het Ondernemerslab, namelijk **studenten, ROC van Twente en de regio Twente.**

Voor studenten

3

2

1

De businessclub van roc van twente B-COS

Aantal begeleide studenten

totaal afgelopen vier jaar

2018-2019: 790

2019-2020: 967

2020-2021: 567*

2021-2022: 931

* Coronajaar

“Ondernemend onderwijs daagt studenten uit om competenties als samenwerken, onderzoeken en creativiteit in te zetten en verder te ontwikkelen. Projecten met echte opdrachtgevers, kansen en risico's. Ook leren van als het mislukt. Ondernemerslab werkt met een enthousiast team waar we heel prettig mee samenwerken!”

Karin Vermeulen, HUB

medewerker ROC van Twente

“Bij Ondernemerslab heb ik andere student-ondernemers ontmoet waar we van elkaar konden leren, leren pitchen, salestrainingen, persoonlijke groei, hulp bij aanvraag van subsidies. Eigenlijk kon ik er terecht met dat wat er op dat moment speelde in mijn onderneming en hielpen ze me verder. Waardoor ik momenteel het bedrijf van mijn ouders aan het overnemen ben.”

Robin

student Bouw & Vervoer

Eén van de kerntaken van Ondernemerslab is het coachen van studenten op het vlak van ondernemendheid en ondernemerschap.

Dat wordt op twee manieren gedaan: enerzijds door persoonlijke begeleiding van (startende) studentondernemers en anderzijds door de programma's die zijn ontwikkeld om ondernemendheid en ondernemerschap bij studenten te ondersteunen en stimuleren.

In de afgelopen vier jaar zijn de volgende leerprogramma's ontwikkeld:

- **Kopopleiding Vakman ondernemer** (niveau 4);
- **Keuzedeel Ondernemend gedrag** voor zowel BOL als BBL (niveaus entree t/m 4);
- **Keuzedeel Ondernemen op basis van ondernemend vakmanschap** (niveaus entree t/m 4);
- **Mini-ondernemingen** opzetten en begeleiding van studenten binnen de bestaande curricula van verschillende opleidingen;
- **Xperience Days** voor en door studenten van verschillende colleges;
- **Startup Café** en **Business Boost**;
- **B-COS Businessclub**.

“Bij Ondernemerslab zien ze me als volwaardig en deelden ze hun netwerk met mij. Hierdoor heb ik ingezien dat wat ik dacht dat onmogelijk was, wel mogelijk is!”

Nafana

student Creatieve Industrie & Design

Naast individuele coaching van studenten en de leerprogramma's is de afgelopen vier jaar een groot aantal workshops gegeven aan studenten van verschillende opleidingen, zoals:

- **Persoonlijk profileren**;
- **Persoonlijk leiderschap**;
- **Pitchtrainingen**;
- **ICE-methodiek** voor innovatie op de werkvloer;
- **Business Model Canvas**;
- **Groepscoaching** bij projecten zoals Meiden in de techniek of Skills Heroes en MBO-Uitblinkers.
- **Profileren** van (producten van) Ondernemerslab binnen hert onderwijs

Tevens wordt actief een koppeling gelegd tussen **internationalisering en ondernemerschap**, o.a. door de opzet en uitvoering van het project Crossborder Action Learning Entrepreneurship met als doel leren ondernemen in internationale context in samenwerking met mbo-scholen in Duitsland en Oostenrijk.

Om de **kwaliteit van de begeleiding** voor studenten te blijven waarborgen, wordt regelmatig aan hen gevraagd wat hun ervaringen zijn met betrekking tot de begeleiding. Veelgenoemde punten van de begeleiding zijn: persoonlijke aandacht, focus op talentontwikkeling, ruimte voor eigen ideeën en inspraak en goede ondersteuning bij de ontwikkeling van ondernemerschap.

Jan Groothuis (manager Ondernemerslab) en Anna van den Berg (stagiaire Managementassistent) voor de wand met logo's van student-bedrijven die door Ondernemerslab worden begeleid.

INNOVATIE

Alice Dinkelmann, projectleider Ondernemerslab Twente, ROC van Twente: 'Onze kracht is dat we vanuit verschillende invalshoeken naar dit onderwijs hebben gekeken. We versterken elkaar.'

Yvonne Rouwhof, teammanager College voor Commercie & Ondernemen, ROC van Twente: 'Deze specialistische opleiding heeft net als andere opleidingen te maken met kaders, zoals tijdspad, kwalificatiedossier en examinering volgens richtlijnen. We doen niet zomaar wat.'

Peter ter Horst, Program Director Entrepreneurship Education aan HAS Hogeschool: 'Dapper besluit van Fokke Veenstra, omdat dit onderwijs haaks staat op het reguliere onderwijs.'

Bert Breukers, Ondernemersadviseur, ROZ Groep: 'Fantastisch om hier mee bezig te zijn. Handig is dat er al best veel ervaring is opgedaan met vraaggestuurd leren met ondernemende studenten vanuit Ondernemerslab Twente.'

Opleiding naar wens voor de ondernemende student

Hoofd, handen & hart

Nieuw!

Specialistenopleiding Vakman-ondernemer

Jongeren die al een vakopleiding hebben afgerond op niveau 3 of 4 kunnen vanaf dit schooljaar de eenjarige Specialistenopleiding Vakman-ondernemer op niveau 4 volgen. Deze opleiding is bedoeld voor studenten die zich volledig willen focussen op de doorontwikkeling van hun onderneming en/of ondernemingsplannen en eigen talenten. Het onderwijs wordt verzorgd in het Community Center O3 in het centrum van Hengelo.

Voordat studenten tot de opleiding worden toegelaten, leggen ze onder meer een AMN-Talentscan af en houden ze een pitch over hun onderneming of ondernemingsplannen. Yvonne Rouwhof: 'Er hebben zich zulke leuke, jonge ondernemers ingeschreven voor deze opleiding, zoals een TikTok-influencer, een student die een karper-webshop wil beginnen en een student met gedetailleerde plannen voor een bedrijf in *private dining*.'

De opleiding is voor studenten die al een vakgebied beheersen en nu begeleid willen worden bij het doorgroeien in (verder) zelfstandig ondernemerschap. Het is geen verkort traject om een diploma op niveau 4 te halen. Ook is het niet bedoeld als voorbereiding om door te stromen naar het hbo.

De opleiding kenmerkt zich door gepersonaliseerd en vraaggestuurd onderwijs. Dus niet het schoolsysteem, maar de leerbehoeftes, vragen en wensen van de individuele student zijn leidend voor de inrichting van de opleiding. Yvonne: 'Misschien vraag je je af of de student bij dit type onderwijs wel voldoende leert. Maar het blijkt dat ook bij vraaggestuurd onderwijs de inhoud van een kwalificatiedossier volledig aan bod komt, net zoals bij traditioneel onderwijs. Alleen het principe en de volgorde zijn anders.'

Tijdens het schooljaar draait alles om de student en zijn onderneming. De jonge ondernemers worden begeleid door coaches. Alice Dinkelmann: 'Ondernemende studenten houden er niet van om in een klas te zitten, met een docent die informatie hun kant

Leren vanuit passie

Peter ter Horst: 'Het gangbare onderwijs is aanbodgestuurd: wij bepalen wat jij leert, waarbij er vooral een beroep wordt gedaan op het hoofd. Ondernemende studenten kunnen daar vaak niet goed mee uit de voeten. Zij hebben dan ook de neiging school vroegtijdig te verlaten. Dat is jammer. Een ondernemende student wil leren vanuit de eigen interesse en passie. Voor hem wordt onderwijs pas interessant als hij zelf een leerbehoefte, vraag of wens heeft. Vandaar dat deze opleiding vraaggestuurd onderwijs biedt. Daarbij wordt uitgegaan van een holistisch mensbeeld: hoofd, handen en hart doen er toe, met het kloppende hart van de student als het hart van de opleiding.'

op zendt. De coaches spelen in op de behoeften van de student. Ze moeten dus goed kunnen luisteren naar de vraag achter de vraag. De studenten worden de hele week begeleid in hun groei als ondernemer én als mens in hun bedrijf.'

Eén dag in de week komen de studenten samen in O3, onder meer om elkaar verder te helpen door het delen van ervaringen over hun ondernemerschap. Ze wisselen informatie uit over zaken als benodigde verzekeringen en klanten die niet tijdig betalen. Verder kijken ze één dag in de week mee in het bedrijf van een gevestigde ondernemer. Yvonne: 'Het is niet de bedoeling om als verkoper in de winkel te gaan staan. Het gaat erom dat de student zicht krijgt op hoe de eigenaar vorm geeft aan zijn ondernemerschap.'

Ondernemend gedrag versus ondernemerschap

Bert Breukers: 'Ondernemend gedrag is en voelt heel anders als je ondernemer bent dan wanneer je ergens op de loonlijst staat. Als ondernemer gaat het over jouw eigen geld. Ondernemend gedrag brengt voor een ondernemer zoveel meer risico's met zich mee. Daar moet hij steeds opnieuw mee dealen.'

De ontwerpers

Bert, Yvonne en Alice kwamen elkaar een jaar geleden tegen bij een hackathon Ondernemerschapsonderwijs in Zutphen, georganiseerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Een hackathon is een evenement waarbij teams binnen een korte tijd oplossingen voor aangereikte casussen bedenken. Tijdens een brainstormsessie bleken de drie dezelfde visie te hebben op onderwijs voor jonge ondernemers. Ze hielden een pleidooi voor inzet op talentontwikkeling en studentgestuurd onderwijs voor deze doelgroep. Daarna staken ze de koppen bij elkaar en vroegen Peter vanwege zijn expertise aan te sluiten. Zo kwam het balletje tot oprichting van de nieuwe opleiding aan het rollen. Voor de vormgeving ervan vroegen ze onder meer aan tien alumni studenten: hoe zou de opleiding er volgens jullie moeten uitzien?

“Het zorgt ervoor dat studenten out of the box denken, zichzelf ontwikkelen en gestimuleerd worden in de keuzes die zij moeten maken. Er heerst gastvrijheid. Als je een vraag hebt, kun je er terecht. Ondernemerslab komt met creatieve ideeën en zo kom je op nieuwe inzichten.”

*Chiel Welhuis
(Commercie & Ondernemen)*

“Ondernemend onderwijs is een must, want een groot deel van mijn studenten zijn ondernemer of overwegen het. Vanuit school moet dit gezien worden, zodat ze daarmee hun succes kunnen najagen. Ik ben blij dat ik Ondernemerslab ontdekt heb, zij ondersteunen en nemen werk uit handen van de docent. Door het samen ontwikkelen van ondernemend onderwijs en doordat ze studenten die willen ondernemen begeleiden.”

*Tanja Moorman
(Hospitality & Wellness)*

Voor ROC van Twente

Ondernemend onderwijs is teamwerk. Door intern met de opleidingen samen te werken en expertise te delen, kan goed ondernemend onderwijs voor studenten waar worden gemaakt.

Om als Ondernemerslab volwaardig bij te kunnen dragen aan talentontwikkeling en excellentie van studenten via ondernemerschap is de professionalisering van collega's een belangrijke taak voor Ondernemerslab.

Dat wordt op verschillende manieren aangepakt. Bijvoorbeeld door collega's te ondersteunen bij ondernemende projecten, te adviseren over ondernemend onderwijs en scholing te verzorgen in het kader van ondernemend onderwijs, zoals:

- **coachen van onderwijsprofessionals** om de ondernemende keuzedelen goed uit te kunnen voeren;
- **scholing** implementatie ontwerpprincipes Ondernemend Onderwijs;
- het geven van verschillende **workshops**, zoals de inzet van Business Model Canvas of Innovation Creativity and Entrepreneurship (ICE model) met studenten.

“De opdracht om ondernemerschap/ondernemend gedrag te implementeren is nog niet klaar. Het traditionele onderwijs zal dan op de schop moeten om meer te kijken naar wat de markt vraagt van de nieuwe medewerker. Mijn ervaring met Ondernemerslab is veelbelovend, zij dragen bij aan die implementatie zowel richting student als docent.”

*Paul van Krevelen
(Onderwijs, Sport & Welzijn)*

“Ik ben Pepijn en ik heb mijn eigen foodtrailer. Deze heb ik inmiddels ongeveer 2,5 jaar. Als mensen bijvoorbeeld een feestje organiseren, zorg ik ervoor dat het feestje de perfecte catering krijgt”.

Ik ben naar het Ondernemerslab gekomen toen ik mijn foodtruck al had. Ik denk dat ik echt gegroeid ben als persoon omdat ik mezelf nu beter kan presenteren bij klanten. Zo weet ik hoe ik makkelijker met de klanten kan praten, en kan ik opdrachten beter naar binnen halen. Deze dingen heb ik allemaal geleerd bij het Ondernemerslab”.

Sinds ik bij de Business Boost ben, ben ik veel zelfstandiger geworden. In het begin werd ik heel erg begeleid, nu heeft het Ondernemerslab me een beetje losgelaten, maar ik kan hem wel altijd bellen als ik ergens hulp bij nodig heb.

De opkomst is hier groter dan bijvoorbeeld in de klas van je eigen opleiding. Soms heb ik dat ik in mijn klas maar twee mensen heb die komen opdagen omdat de meeste studenten de motivatie niet hebben om naar de les te komen. Bij het Ondernemerslab overkomt je dit niet omdat het je eigen keuze is om hier te komen. Ze hoeven bijvoorbeeld niet een heel lesuur naar een leraar te luisteren. Je bent echt voor jezelf bezig hier”.

Over 5 jaar hoop ik dat ik mijn bedrijfje uit kan breiden in de zin van het aanschaffen van meerdere foodtrailers, of de foodtrailers groter maken zodat het makkelijker wordt om op grotere festivals te staan.”

student
aan
het woord

Pepijn Roerink

Wij zijn verbindend

Wij zijn sterk verbonden met onze omgeving en staan met beide benen middenin de samenleving. Wij weten precies wat van onze studenten wordt gevraagd. En wat zij op hun beurt van hun omgeving verwachten. Wij werken nauw samen met een betrokken beroepenveld en stemmen zorgvuldig af met andere onderwijsinstellingen en partners in de begeleidingsketen. Hierbij staat altijd het belang van de student voorop. Wij hebben aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van onze studenten. Daarvoor creëren wij een klimaat waarin studenten zich ook met elkaar verbonden voelen. Waarin ze gezien worden, veilig zijn en zichzelf kunnen zijn.

Zo geven wij onze studenten de ruimte om zichzelf optimaal te ontwikkelen, hun kansen te vergroten en een betekenisvolle plek te vinden in de samenleving. Binnen en buiten onze regio.

Voor de regio Twente

Ondernemerslab heeft als doel een bijdrage te leveren aan de regio Twente door in te zetten op versterking van ondernemerschap in een doorlopende leerlijn. Vanuit de gedachte dat ondernemerschap actief bijdraagt aan een toename van werkgelegenheid in de regio Twente, voert Ondernemerslab verschillende activiteiten uit:

- **participatie in regionale projecten**, zoals Military en CSI Geesteren;
- doorontwikkelen en uitbreiden van **partnerschapssamenwerkingen** tussen ondernemers in de regio en studentondernemers van ROC van Twente;
- aangaan van **samenwerkingen met Twentse gemeenten** om ondernemerschap te stimuleren en leegstand te voorkomen;

O2 Lab Twente is een samenwerking met **Hogeschool Saxion** en **MKB Twente** met als doel het versterken van ondernemerschapsonderwijs in een doorlopende leerlijn. Het samenwerkingsverband moet gaan leiden tot een bundeling van expertise voor studenten van ROC van Twente en Saxion.

"Hoe mooi is het dat wat de studenten in theorie hebben geleerd in de praktijk toepassen. En dit in een begeleide leeromgeving. Dat is betekenisvol onderwijs!"

Robert Zandstra
voorzitter Military Boekelo

"De samenwerking heeft ons veel geleerd. We hebben op deze manier veel inzicht gekregen hoe studenten van het mbo werken en denken. De betrokkenheid en organisatie van Ondernemerslab, Hub en docenten vonden wij heel prettig om te ervaren, wat een bevlogenheid voor de studenten!"

Juke Touw
accountmanager Douwe Egberts

Wij zijn grensverleggend

Wij kijken altijd voorbij verwachtingen.

We zijn nieuwsgierig naar de mens achter de student, de vaardigheden achter het vakmanschap en de maatschappij na vandaag. Wij inspireren onze studenten om hun grenzen te verleggen. Een heel leven lang.

We dagen ze uit om zelfbewuste, kritische denkers te worden die een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving van morgen.

Onze maatschappelijk opdracht is groot en daarbij leggen wij de lat voor onszelf hoog. Wij snappen dat de wereld groter is dan onze onderwijsinstelling.

We bekijken de wereld met een open blik, geven prioriteit aan internationalisering, blijven ook zelf altijd leren en passen ons gemakkelijk aan aan de continu veranderende wereld.

Strategiekoers ROC van Twente

Over de grenzen

The C-ALearn project comes to an end!

En wat was het ongelooflijk gaaf! In totaal drie volle weken bezig zijn met internationaal ondernemerschap, internationalisering en werken op een internationale arbeidsmarkt!

In vogelvlucht:

Week 1, in Hengelo, Nederland

De buitenlandse studenten leren kennen en hopen dat de klik er is. Die was er. En hoe! Ook begonnen we hier met brainstormen over onze #businesscase. Op donderdag mochten wij presenteren voor een jury voor een investering in het bedrijf!

Week 2, in Kufstein, Oostenrijk

Doorwerken aan onze businesscase. We kenden elkaar dus op 1 lijn lagen we wel! Inspiratiesessies over VR en #marketing bij de WKO Oberösterreich! Wat een ervaring. Hulp van professionals om ons idee verder vorm te geven.

Week 3, in Velbert, Duitsland

Financiën; wat kost het jou eigenlijk om break-even te draaien? En hoe zet je dit om in profit? Dit was erg gaaf en gaf zo veel inzicht in waar je mee bezig bent geweest. Aan het einde groots pitchen en daar is een winnaar uitgerold.

Overkoepelend deden we iedere week een Lego-game.

Week 1 was dit aftasten, week 2 gingen we het proces versnellen en week 3, jawel, hebben we geld toegevoegd!

Kort samengevat: wat een geweldig leerzaam proces en project! Dan heb ik het nog niet eens gehad over het Engels praten en de persoonlijke ontwikkelingen...

Organisatie, bedankt! Ik zou weer volmondig "JA" zeggen als er weer zo'n project gedaan wordt door Erasmus+.

Jesse Wissink, deelnemer C-Alearn project

UNIVERSITY OF TWENTE.

MKB Twente

SAXION

Gemeente Hengelo

ENSCHEDÉ

Gemeente Almelo

lab

Wimm.
Wij investeren in mens en maatschappij

zone college

Graafschap College

Deelnemende studenten en docenten aan het C-Alearn project, afkomstig uit Twente, Duitsland (Velbert) en Oostenrijk (Kufstein).

- Bouw & Vervoer
- Creatieve industrie & ICT
- Mens & Gezondheid
- Technologie
- Loopbaanontwikkeling & Participatie
- Commercie & Ondernemen
- Hospitality & Wellness
- Onderwijs, Sport & Welzijn
- Zakelijke dienstverlening & Veiligheid

Aantal begeleide studenten per college (schooljaar 2021-2022):

Colleges	
Bouw & Vervoer	109
Commercie & Ondernemen	213
Creatieve industrie & ICT	278
Hospitality & Wellness	96
Loopbaanontwikkeling & Participatie	3
Mens & Gezondheid	51
Onderwijs, Sport & Welzijn	85
Technologie	76
Zakelijke dienstverlening & Veiligheid	23
VAVO Lyceum van Twente	0
	934

Participatie keuzedeel Ondernemend vakmanschap

Colleges		2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Bouw & Vervoer	63	2	1	34	26
Commercie & Ondernemen	0	0	0	0	0
Creatieve industrie & ICT	27	4	8	12	3
Hospitality & Wellness	56	2	9	12	33
Loopbaanontwikkeling & Participatie	0	0	0	0	0
Mens & Gezondheid	0	0	0	0	0
Onderwijs, Sport & Welzijn	58	6	14	8	30
Technologie	1	1	0	0	0
Zakelijke dienstverlening & Veiligheid	0	0	0	0	0
	205	15	32	66	92

Tips & Tops

In bijeenkomsten (o.a. met studenten, collega's, partners in de regio, Raad van Toezicht en Bestuur & Management ROC van Twente) en in een on-line enquête onder bezoekers en deelnemers aan activiteiten van het Ondernemerslab vragen we naar hun 'tips' en 'tops'.

Een hele globale bloemlezing uit de reacties:

TOPS

"Ik voelde me begrepen en het gaat vanaf nu echt vooruit."

"Fijn 'tafelgesprek' over behoeften van iedereen en dat je elkaar gelijk hulp kunt bieden."

"Je leert ontzettend veel en je leert echt naar jezelf kijken en je krijgt ander beeld van ondernemen."

"It was learning by doing so you remember it for the rest of your life."

"Samen sparren tot een oplossing van een deel van je eigen persoonlijke puzzel. Machtig mooi hoe de coach hier op in speelt en mij zo goed kan aanvoelen."

"Ik heb geleerd om anders naar (de wereld) problemen in het dagelijks leven te kijken."

"Dank voor de bewustwording/inspiratie. Het heeft mij aan het denken gezet."

"Advies krijgen over hoe ik beter kan beginnen als ondernemer. Gesprekken hebben met meerdere (startende) ondernemers."

"Het is een heel erg uitnodigende omgeving waar ik makkelijk kennis op kan doen."

"Er wordt erg goed geluisterd en doordat er vragen gesteld worden aan je, kom je automatisch op antwoorden voor jezelf."

"Niet alleen veel van de begeleidend docenten geleerd maar ook van de andere ondernemende studenten."

"Informal, interactive, practical, concrete results."

"Zeer gastvrij ontvangen, inspirerende omgeving voor studenten."

"Warme aandacht voor iedereen."

TIPS

"Hoe je hier bij het Ondernemerslab komt, een soort reminder een soort aanmeldingsformulier regelen."

"Better planning, was a bit chaotic..."

"Iets meer uitleg over de werkwijze van de app was fijn geweest."

Jammer van de korte tijd, zo'n training als dit moet meer aandacht kunnen krijgen dan 1.5u...."

"Filmen en vastleggen indien mogelijk."

"Mijn tip is om vooral zo door te blijven gaan."

"More of content translated to English."

Daarnaast veel gehoord/gelezen in reacties:
 "Duidelijk, veel geleerd, creatief zijn, gezellig, interessant, andere manier van vraagstelling, goeie sfeer, je hoeft niet stil te zitten, iedereen was betrokken, fijne les, veel geleerd, prettige en gastvrije ontvangst".

"Ik ben Sanne Kroezen, ik ben 21 jaar. Samen met mijn ouders woon ik op melkveebedrijf de Grote Kroeze. Ons bedrijf bestaat uit ongeveer 100 melkkoeien en Fleckvieh koeien die van oorsprong uit Zuid-Duitsland of Oostenrijk komen. Op ons bedrijf geven wij veel rondleidingen en educatie voor scholen etc.

Ik wilde zelf een toevoeging doen aan ons bedrijf door ijs te gaan maken van koeienmelk zodat je dit aan de burgers kunt geven. Wat er zo bijzonder is aan mijn ijs is dat hier geen toevoegingen in zitten. Voor mijn ijs gebruik ik pure grondstoffen waaraan ik een likeur of elixer toevoeg. Bij mij heeft elk ijs een verhaaltje, en ik verkoop tot nu toe de smaken Apfelstrudel, vanille, en ijs wat gemaakt is van hooi.

Afgelopen zomer ben ik afgestudeerd aan het Zone College in Almelo en heb ik mijn diploma Vakexpert Voeding en Technologie gehaald. Tijdens

Sanne Kroezen

het keuzedeel ondernemerschap op het Zone College in Almelo gingen we met onze klas naar het ROC in Hengelo. Hier mocht ik samen met mijn groepje in het ondernemerslab een pitch geven. En hadden ze een soort Dragons Den opgezet. Aan het eind van deze middag kreeg ik een folder mee van het ondernemerslab. Sindsdien ben ik nooit meer weg gegaan.

Wat ik mooi vind bij het Ondernemerslab is dat je geholpen wordt met dingen die je lastig vindt. Toen ik met mezelf in de knoop zat heeft Alice mij goed geholpen in de zin van het anders aanpakken van bepaalde dingen. Er zaten bij mij struggles waardoor dit mij een beetje tegenhield om mijn passie te kunnen uitoefenen.

Toen ik hier binnenkwam wist ik niet hoe je een pitch moest geven, maar door het Ondernemerslab heb ik goed geleerd hoe je dit moet aanpakken. Als ik nu een verhaaltje moet vertellen over mijn bedrijf of over de boerderij dan doe ik dat gewoon. Ik merk bij mezelf dat ik hierin echt vooruit ben gegaan en ik ben hier erg trots op.

Ik heb het ervoor over om een uur te rijden om hierheen te gaan. De sfeer is hier ook heel ongedwongen en informeel. Je bent hier niks verplicht en alles wat je wilt leren kun je hier echt leren. Ook als je in de moeilijkheden zit, dan kun je naar ze bellen en staan zij voor je klaar. Daarnaast is de groep jongeren waar je mee zit echt een vriendengroep geworden. Je kunt echt op elkaar bouwen en ook elkaar helpen als je ergens niet uit komt.

Ik vind dat wij als boeren ons verhaal moeten blijven uitdragen, dit door mensen mee te nemen op het erf om ze zelf te laten beleven en ervaren wat het boerenleven is. In de media wordt veel geschreven. Maar zelf zien, beleven en ervaren is 100x belangrijker.

student
aan
het woord

"Ik ben Max, ik ben 20 jaar oud en kom uit Oldenzaal. Ik heb een passie voor vis en voor lekker eten. Ik ben begonnen met het handelen van vis. Mijn opa redde Urkers en kreeg altijd een kist vis mee. Ik heb mijn opa van kleins af aan geholpen met het schoonmaken van de vis en gingen we dit roken. Hierdoor is dit idee in mijn achterhoofd gebleven, omdat ik het echt leuk vind om te doen.

Ik ben begonnen in mijn eigen huis, op de keukentafel. Zo heb ik het vis ingekocht, dit gevacumeerd, en aan huis gebracht. Tot nu toe heb ik dit steeds meer uitgebreid naar een serieus bedrijf. Als ik nu zou willen beginnen, dan kan dat. Ik heb me nog niet ingeschreven bij het KVK, maar dit gaat nog gebeuren.

Ik ben bij het Ondernemerslab gekomen via mijn mentor en ik ben echt blij dat dit in het ROC zit. Als het er niet was, dan had ik alsnog wel het gevoel dat ik voor mezelf wilde beginnen maar dan had ik minder handvatten gehad zoals ik hier nu heb. Denk hierbij aan het zelf kunnen pitchen van je idee, omdat je zelf dingen moet kunnen verkopen en je ook zelf achter het product aan moet gaan omdat dit product kan bederven.

Je komt bij het Ondernemerslab omdat je zelf iets wilt gaan ondernemen. De mensen die daar werken geven jou handvatten wat je verder brengt. De motivatie en discipline moet uit jezelf komen. Je kunt ook beter nu fouten maken omdat je net begonnen bent en je hiervan veel kunt leren. Het is minder leuk als je op je plaat gaat wanneer je je echt hebt ingeschreven bij de KVK en je je eigen bedrijf mag beginnen.

Bij het Ondernemerslab is ook alles bespreekbaar wat je wilt bespreken. Het kan soms voorkomen dat je een beetje onzeker bent over dingen die je wilt zeggen, maar dan helpen de andere jongeren hier ook bij omdat je dan van elkaar kunt leren. Als zij zelf nieuwtjes hebben over hun eigen onderneming dan is dit altijd wel leuk en interessant om te horen hoe ze met hun bedrijf groeien.

Wat ik hier leer binnen drie uur, leer ik niet binnen een week in mijn eigen opleiding. Mijn opleiding (commercieel medewerker) is erg breed en gaat alle kanten op. In het lab leer je de dingen die echt interessant zijn voor jezelf."

student
aan
het woord

Max Smit

Ambities

De kern van Ondernemerslab is en blijft het ondersteunen van ondernemendheid en ondernemerschap van studenten vanuit de doelstelling: studenten uitdagen zichzelf te overtreffen door hun talenten te ontdekken en tot ontwikkeling te laten komen in samenwerking met de Twentse samenleving.

De meeste inspanningen zijn hierop gericht en dat zal de komende jaren niet veranderen. Het overgrote deel van de middelen wordt ten behoeve van die doelstelling ingezet.

De afgelopen periode heeft geleid tot een verdiepende focus op de voorgaande ambities. Binnen de organisatie is meer aandacht ontstaan voor ondernemend onderwijs. Zo zijn er stappen gezet in de ondersteuning van studenten, professionele ontwikkeling van medewerkers en samenwerkingen met externe partners. Tevens is geconstateerd dat als we studenten van ROC van Twente willen begeleiden in het kader van ondernemend onderwijs, de samenwerking met in- en externe stakeholders verder bestendig en uitgebreid moet worden.

Voor verduurzaming van ondernemend onderwijs is verbinding en vervlechting de opdracht voor de komende jaren.

De strategie van Ondernemerslab kent de volgende drie speerpunten:

1. ondersteuning (talent)ontwikkeling van ondernemende studenten;
2. commitment & samenwerking met alle colleges;
3. bruggen bouwen & netwerk vergroten.

Uitvoeringsagenda

Voor de periode 2023-2027 is de volgende agenda opgesteld om de speerpunten te concretiseren:

1. oprichten van een **ambassadeursnetwerk** in samenwerking met de colleges en onderwijsteams van ROC van Twente, zodat er meer professionaliteit en focus ontstaat op ondernemendheid en ondernemerschap in de opleidingen;
2. ontwikkeling van een **doorlopende leerlijn en warme overdracht** voor de student-ondernemers in samenwerking met toeleverende scholen en Saxion;
3. **vergroten van de bekendheid van Ondernemerslab** in de organisatie, zodat de samenwerkingen met de onderwijsteams wordt geïntensiveerd en de toelevering van ondernemende studenten soepel verloopt;
4. **professionalisering** van docenten en ondernemerschaps-onderwijs door de ontwikkeling van een collegebreed lesprogramma genaamd Studentcompany inclusief train-de-trainer voor de opleidingsdocenten;
5. voortzetten en uitbreiden **O2 Lab Twente**: een brede samenwerking met Saxion Centrum voor Ondernemen en MKB Twente in het belang van de (ondernemende) student;
6. Uitbouw en verspreiding van Erasmus+ Internationaliserings-project **C-Alearn**;
7. ontwikkelen van één **registratiesysteem** voor alle activiteiten waar Ondernemerslab bij betrokken is als expertisecentrum; evenals het monitoren van tevredenheid van de belangrijkste stakeholders.

Renske de Vent

student
aan
het woord

"Toen ik bij het startup café begon het al een beetje te kriebelen voor het ondernemen. Dankzij de support vanuit het Ondernemerslab ben ik echt begonnen, en heb ik me ingeschreven bij de KvK als free lance management-assistent.

Ik help ondernemers binnen hun bedrijf met hun passie. Neem bijvoorbeeld iemand die een autobedrijf heeft; die heeft een passie voor auto's, niet voor administratie. Ik ontzorg ondernemers en ik help bijvoorbeeld in de administratie met klusjes die zij minder leuk vinden, dat is mijn uitdaging. Op deze manier wordt 't voor de ondernemers makkelijker om hun eigen passie uit te kunnen voeren.

Bij mij gaat het om 'gewoon doén', omdat je echt de motivatie moet hebben om aan je eigen bedrijf te beginnen. Dit is voor mij ook belangrijk, omdat ik alles graag voorbereid wil hebben en dingen wil uitzoeken. Door het Ondernemerslab heb ik de motivatie gekregen om het gewoon te gaan doen en te durven.

Ik heb hier echt geleerd dat je niet bang moet zijn om op je bek te gaan, omdat het gewoon een kwestie is van uitproberen en bij kleine stukjes beginnen.

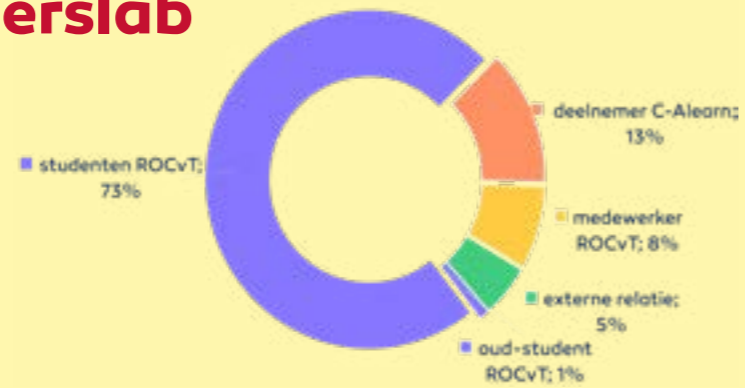
"Wat ik het leukste werk vind als management-assistent is het netwerken, want je gaat echt mensen spreken die net zoveel motivatie hebben als jij in wat ze doen. Op deze manier kom je steeds weer met andere mensen in contact, en ga je met hen afspreken om hun verhaal te horen.

Ik denk dat als ik hier niet was geweest, dan was ik misschien over tien jaar nog niet begonnen. Bij het Ondernemerslab wordt je veel zelfverzekerder, en dat stukje zou er bij mij niet zo sterk geweest zijn als dit er niet was."

enquête ondernemerslab

uitslagen van de on-line enquête, uitgezet onder bezoekers van activiteiten Ondernemerslab Twente.

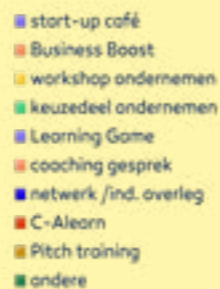
peiling februari 2023

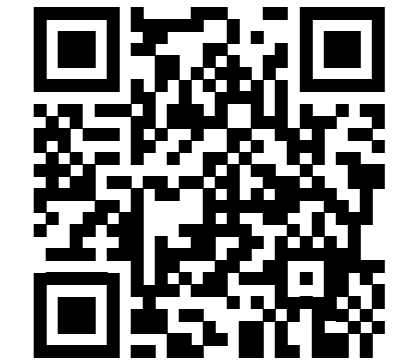
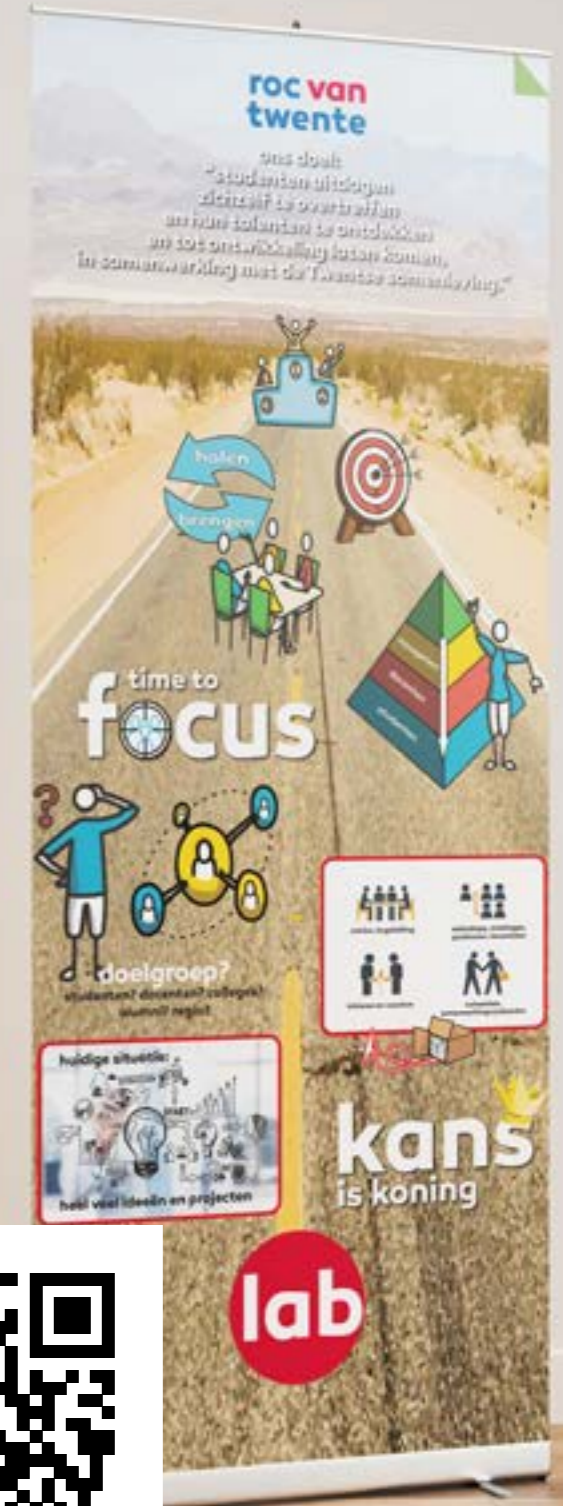
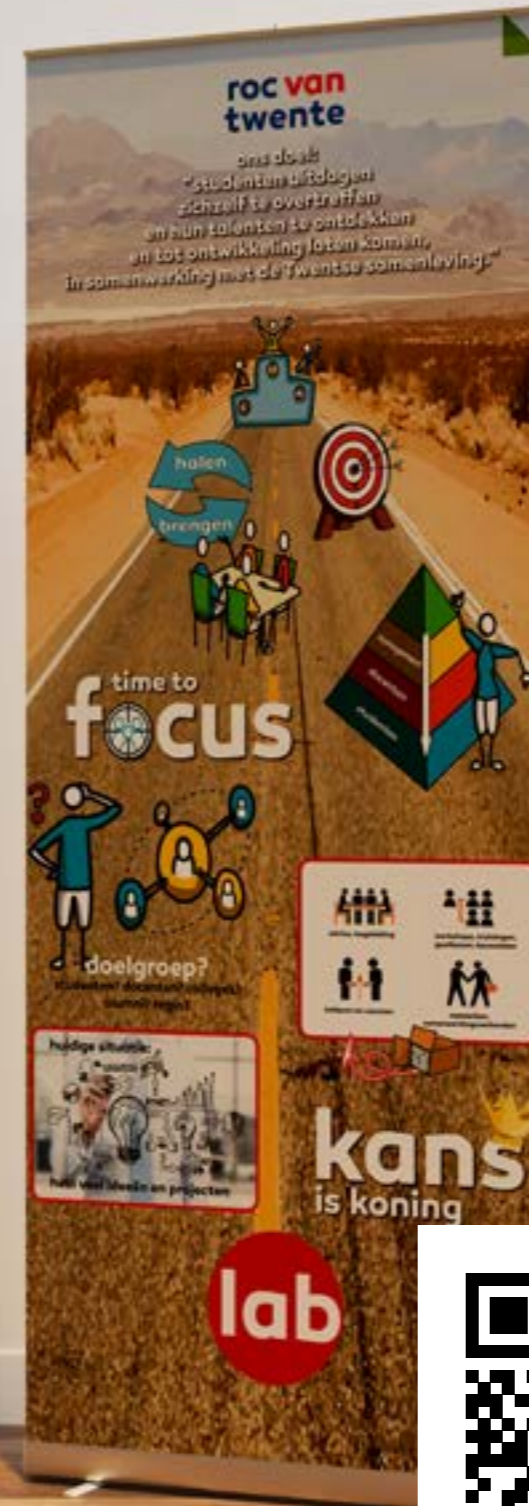
gemiddelde waardering

7,78

meetings

ondernemend onderwijs: gewoon doen...

hoe? scan de qr-code

The road ahead is empty
It's paved, with miles of the unknown
Whatever seems to be your destination
Take life the way it comes, take life the way it is

Horizon in the distance
So close, and yet so far away

You shouldn't be surprised when on arrival
The dream has flown away
And fear is not here to stay...

City to City-
The Road Ahead

Ondernemerslab Twente stimuleert de ondernemendheid en het ondernemend gedrag van docenten en studenten van ROC van Twente. Ook ondersteunt het Ondernemerslab studenten met een bedrijfsidee en studenten die starten met een onderneming.

Organisatorisch valt het Ondernemerslab onder het College voor Commercie & Ondernemen van ROC van Twente. Wij zijn actief voor alle colleges van ROC van Twente en voor de Twentse samenleving.

Wij bieden docenten en studenten, die dat willen, ondernemend onderwijs.

We organiseren events en projecten, initiëren in samenwerking en netwerken.

We adviseren over en coachen naar ondernemend gedrag en ondernemerschap.

We gaan uit van kansen en mogelijkheden en focussen altijd op het positieve.

We geven vertrouwen en behandelen iedereen ongelijk, want iedereen is anders.

Ons motto is: gewoon doen...!

roc van
twente

ondernemerslab

Colofon:

tekst: Fokke Veenstra, Jan Groothuis, Willem Habers

redactie: Lisa Boonk

vormgeving: Willem Habers

© 2023 - Ondernemerslab ROC van Twente